

RIKTLINJER FÖR HANDLÄGGNING AV SKOLSKJUTS OCH RESEERSÄTTNING

Riktlinjerna är beslutade av Kommunstyrelsens bildningsutskott Bu § 14/2019

1. VAD ÄR SKOLSKJUTS?

Skolskjuts är en resa mellan plats i anslutning till hemmet och skolan, av elev i förskoleklass, grundskola och särskola i anslutning till skoldagens början och slut. Bestämmelser finns i:

Skollagen (SFS 2010:800)

Lag om kommuners skyldighet att svara för vissa elevresor (SFS 1991:1110)

Förordningen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (SFS 1991:1120)

Skolskjutsförordningen (SFS 1970:340)

Trafiksäkerhetsverkets föreskrifter om skolskjutsning TSVFS 1988:17)

Skolskjuts kan ske i form av:

- resor med allmän kollektivtrafik (busskort)
- resor med särskilt upphandlat skolskjutsfordon.
- ekonomisk ersättning (t ex självskjuts eller kontantbidrag)

I dessa riktlinjer används begreppet **skolskjuts för grundskolans och särskolans elever (inkl gymnasiesärskolans)**. Härjedalens kommun tillhandahåller inte någon särskild skjuts för övriga elever i gymnasieskolan utan ger endast reseersättning i form av busskort eller kontantbidrag.

2. VEM HAR RÄTT TILL SKOLSKJUTS ELLER RESEERSÄTTNING?

Ansvar för skolskjuts och reseersättning omfattar de elever som är folkbokförda i Härjedalens kommun.

Elever i förskoleklass, grundskola, grundsärskola och gymnasiesärskola

Skollagen (2010:800) anger att elever i förskoleklass, grundskola, grundsärskola eller gymnasiesärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs, om det behövs med hänsyn till:

- Färdvägens längd
- Trafikförhållanden
- Funktionshinder hos elev
- Annan särskild omständighet

Se vidare avsnitt 3-6. För gymnasiesärskola se även avsnitt 7.

Elever i gymnasieskola

För elever i gymnasieskola ansvarar kommunen enligt *Lag om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (1991:1110)* för elevens kostnader för dagliga resor mellan bostaden och skolan. Ansvar gällande för sådana resor där färdvägen är minst sex kilometer. Med bostad avses i detta fall den bostad där eleven är folkbokförd.

Se vidare avsnitt 7.

Fritidshem

Skolskjuts beviljas endast i anslutning till skoltid. Elev som har fritidsplats har inte rätt till skjuts till och från fritids. Vårdnadshavare ansvarar för skjuts till och från fritids.

Elev med fritidsplats före skoltid har rätt till skolskjuts hem från skolan, medan elev som har fritidsplats enbart efter skolan har rätt till skolskjuts för resan till skolan.

Elev med fritidsplats får skolskjuts till och från skolan de dagar som fritidsplatsen inte nyttjas. Skjutsarna sker enligt schema som lämnats in till skolskjutshandläggare på respektive skola senast 14 dagar före skolstart. Om det sker förändringar i arbetsschema skall nytt schema inlämnas 7 dagar innan ändringen träder ikraft. Inga tillfälliga ändringar godkänns.

De föräldrar som inte har fasta arbetstider men behöver skolskjuts med kort varsel kontaktar skolskjutshandläggare på respektive skola för samråd.

Föreligger särskilda skäl kan rektor efter samråd med skolskjutshandläggare bevilja kostnadsfri skjuts mellan barns hem och fritids. Särskilda skäl kan vara barn som av fysiska, psykiska eller sociala skäl har behov av särskilt stöd i fritidshem. Denna skjuts omfattar elevens skolår, dock inte ferier och lovdagar.

Val av annan skola

Elever som väljer att gå på en annan skola än den som kommunen hänvisar till, har inte rätt till skolskjuts. Däremot anordnar kommunen skolskjuts även för dessa elever om det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska¹ svårigheter för kommunen.

---

¹ Högsta förvaltningsdomstolen HFD 2013-12-04, mål nr 501-13. HFD anser att en extra årlig kostnad på 2 400 kr får anses innebära en sådan ekonomisk svårighet.

3. RIKTLINJER FÖR SKOLSKJUTS

Avståndsgränser

Skolskjuts anordnas när avståndet mellan elevens folkbokföringsadress och anvisad kommunal skola eller skolskjutshållplats överstiger nedanstående avståndsgränser.

	Avstånd bostad - skola	Avstånd bostad - skolskjutshållplats
Förskoleklass	2,0 km	2,0 km
Åk 1-3	2,0 km	2,0 km
Åk 4-6	3,0 km	3,0 km
Åk 7-9	4,0 km	4,0 km

Med avstånd menas den kortaste användbara vägen från bostaden där eleven är folkbokförd till den skola eleven anvisats. Med bostad avses tomtgräns och med skola avses infart till skolområde. Skolskjutshållplats kan vara ordinarie hållplats för linjetrafik, eller annan plats som bedömts lämplig av skolskjutshandläggare i samråd med entreprenör. Endast i undantagsfall hämtar en skjuts vid elevs bostad.

Trafikförhållanden

Skolskjuts kan beviljas även om inte avståndsreglerna uppfylls om färdvägen bedöms som trafikfarlig och riskfylld utöver det normala. Bedömningen av trafiksäkerheten görs individuellt efter en sammanvägning av faktorer såsom barnets ålder, sikt, tillåten hastighet, trafikflöde, förekomst av tung trafik, vägbelysning, vägbredd, vägunderhåll och möjligheter att korsa eller gå efter väg.

Det är sannolikt inte möjligt att fastställa någon enskild faktor som direkt ger tolkningen att en väg kan anses vara trafikfarlig. Om den högsta tillåtna hastigheten är 70- eller 90 km/timmen på en väg, är det i sig inte ett tillräckligt skäl för att vägen ska definieras som trafikfarlig. Trafikmängden och även typ av fordon är inte heller unika parametrar som direkt kan innebära att en väg blir klassificerad som trafikfarlig. Vägbredd, förekomst av hållplatsfickor och vägren, belysning, avsaknad av separat gång- och cykelbana eller dålig sikt kan var för sig inte leda till en värdering som innebär att en väg bedöms som trafikfarlig. Grundproblemet med trafiksäkerhet på en väg, är att alla vägar ibland kan upplevas vara trafikfarliga. Det är dock viktigt att försöka utreda om och var det råder en förhöjd risk för att en trafikolycka kan inträffa.

Skolskjuts kan även beviljas under vintertid – s.k. vinterskjuts - om trafiksäkerheten nedsätts avsevärt, t. ex genom att vägbredden minskar på grund av oplogade vägrenar eller att sikten för fordon nedsätts av mörker på en krokig eller backig väg. Enbart kyla, blåst eller mörker utgör dock inte trafiksäkerhetsskäl vintertid. Vinterskjuts kan beviljas för perioden vecka 44 – vecka 13.

Funktionshinder

Skolskjuts kan beviljas om en elev har en funktionsnedsättning med beräknad varaktighet på mer än 12 veckor som gör att eleven har svårt att själv ta sig till och från skolan. Behovet av skolskjuts ska på begäran kunna styrkas av läkarintyg. En prövning av rätten till skolskjuts vid funktionshinder görs i varje enskilt fall efter ansökan av elevens vårdnadshavare.

Kortvariga funktionsnedsättningar (mindre än 12 veckor) berättigar inte till skolskjuts. Behöver elev skjuts till och från skolan under sådan tillfällig funktionsnedsättning ansvarar vårdnadshavare för detta. Ersättning kan regleras av försäkringsbolag.

Annan särskild omständighet/Särskilda skäl

Växelvis boende

Elev till föräldrar med gemensam vårdnad och där eleven bor lika mycket hos båda vårdnadshavarna (växelvis boende) kan beviljas skolskjuts från respektive vårdnadshavares bostad. Båda vårdnadshavarna måste vara folkbokförda i Härjedalens kommun och eleven ska gå i anvisad skola samt uppfylla avståndskriterierna och riktlinjerna i övrigt.

Boendet ska vara av regelbunden karaktär, t. ex varannan vecka och gäller inte vid spontana enstaka besök eller övernattningar hos den vårdnadshavare där eleven normalt inte bor. Ett schema över elevens vistelsetider måste lämnas in i god tid.

Elevens vårdnadshavare måste i dessa fall ansöka om skolskjuts, där föräldrarna intygar att eleven stadigvarande bor lika mycket på båda bostadsadresserna.

Andra särskilda skäl

Skolskjuts kan medges om det finns andra särskilda skäl. Vad som är särskilt skäl måste bedömas i varje enskilt fall.

4. ANSÖKAN OM SKOLSKJUTS

För elev i förskoleklass och årskurs 1-9 krävs ingen ansökan om skolskjuts när avståndskriterierna är uppfyllda.

Ansökan om skolskjuts på grund av trafikförhållande, funktionshinder eller annan särskild omständighet (t ex växelvis boende) görs av elevens vårdnadshavare på särskild blankett som finns att hämta på kommunens hemsida. Förnyad ansökan görs inför varje läsår.

5. ÖVRIGA RIKTLINJER

Väntetider

Kommunen strävar efter att minimera väntetider i samband med skolskjuts. Väntetiden på skolan före skolstart och vid hemresa bör inte – annat än i undantagsfall – överstiga 5 timmar per vecka. De första 15 minuterna innan första lektionens början och efter sista lektionens slut räknas inte som väntetid.

Självskjuts

Om det finns särskilda skäl kan kommunen i samråd med vårdnadshavaren avtala om s.k. självskjutsersättning. Det innebär att vårdnadshavaren tar över det dagliga ansvaret för elevens transport till och från skolan mot en kontant ersättning. Med särskilda skäl menas att självskjutsen utgör en organisatoriskt och ekonomiskt fördelaktig lösning på ett svårlost skolskjutsproblem. Ersättningsbelopp vid självskjuts följer skatteverkets normer för skattefri ersättning för resa med egen bil. I enstaka speciella fall kan annan ersättning utgå. Ersättning betalas inte ut retroaktivt.

Ungdomskort

Ungdomskortet är ett busskort som ger alla ungdomar mellan 6-19 år som är folkbokförda i Härjedalens kommun möjlighet att åka med Länstrafiken i Jämtlands län. Detta kort ska användas av de elever som åker med buss till och från skolan.

Ungdomskortet är personligt och gäller för obegränsat antal resor med buss i Jämtlands län inklusive Östersunds stadstrafik och skidbussar Snöpendeln (ej giltigt på nattbussar och tåg).

Rapportering av tillbud och olyckor

Incidenter och tillbud i samband med skolskjutsverksamheten ska alltid rapporteras till rektor för skolan som rapporterar vidare till ansvarig tjänsteman för skolskjutsfrågor.

Force majeure

Om föraren till skolskjutsfordonet bedömer att transporten, på grund av väderlek, vägens skick m.m. inte kan utföras på ett trafiksäkert sätt kan skolskjutsen ställas in. Ersättningskjuts anordnas inte i dessa fall.

Rektor vid varje skola ska komma överens med varje skolskjutsentreprenör om hur skola och föräldrar ska informeras i händelse av inställda skjutsar.

6. INFORMATION, ANSVAR OCH ÖVERKLAGANDE

Kommunen

Kommunen har ansvaret för eleven när eleven klivit av skolskjutsen vid skolan, under väntetid på skolan, samt innan påstigning vid skolan före hemfärd. Under färd till och från skolan har kommunen ansvaret, men ansvaret är enligt avtal överlämnat till skolskjutsentreprenören.

Varje skola bör vid läsårets början hålla en särskild genomgång för de elever som färdas till och från skolan med skolskjuts. Genomgången bör omfatta trafiksäkerhets- och ordningsregler vid hållplats, vid på- och avstigning, under färden samt vid förflyttning till och från fordonet. Vidare bör genomgången innehålla råd och anvisningar om åtgärder och uppträdande i samband med en eventuell olycka.

Vårdnadshavare

Vårdnadshavare har alltid ett ansvar för sitt barn på väg till och från skolan. Ansvaret gäller oberoende av väder eller årstid.

Där avståndsgränsen inte uppfylls och där skolskjuts beviljas på grund av att färdvägen bedöms som trafikfarlig och riskfylld utöver det normala tar kommunen en del av det ansvaret och anordnar skolskjuts.

Elevens vårdnadshavare ansvarar för eleven på vägen mellan bostad och skolskjutshållplats. Vårdnadshavare ansvarar för att eleven är vid utsedd skolskjutshållplats på anvisad tid. Om eleven missat skolskjutsen är det vårdnadshavarens ansvar att se till att eleven kommer till skolan. Vårdnadshavare förutsätts svara för att barnet förbereds och tränas på att klara sin skolväg på ett så säkert sätt som möjligt. Det kan innebära att barnet måste följas till skolan eller hållplatsen, under så lång tid som det behövs för att barnet ska klara att gå till skolan eller hållplatsen på egen hand. Vårdnadshavaren ansvarar under väntetiden vid påstigningsplatsen i anslutning till hemmet.

Vårdnadshavaren har ett ansvar för att eleven följer gällande ordningsregler.

Vårdnadshavare ansvarar också för att omgående informera skolan om omständigheter som kan påverka elevens rätt till skolskjuts, exempelvis flytt eller att eleven skrivs in i fritidshemsverksamheten. Vid växelvis boende ansvarar vårdnadshavarna för att i god tid lämna in ett schema över elevens vistelsetider så att skolskjutsen kan samordnas.

Om eleven bor så att skolskjutsen kör en särskild sträcka för just den eleven ska vårdnadshavare omgående meddela skolskjutsentreprenören vid sjukdom eller annan tillfällig frånvaro.

Skolskjutsentreprenören avgör om skymmande utrustning, exempelvis cykel eller skidor, kan tas med under transporten. Vårdnadshavaren är ansvarig att ta reda på vad som gäller för aktuell resa.

I de fall där föräldrar själva skjutsar eleven till skolan övergår tillsynsansvaret till skolan när skoldagen börjar. På motsvarande sätt övergår tillsynsansvaret till föräldrarna när skoldagen slutar.

Eleven

Eleven ansvarar för att följa gällande ordningsregler och inte uppträda störande i samband med skolskjutsen.

Entreprenör / Förare

Föraren av skolskjutsfordonet ansvarar för ordningen under färd och ska rapportera till skolan om en elev missköter sig. Föraren ansvarar också för att fordonet framförs på ett trafiksäkert sätt i enlighet med gällande lagstiftning och föreskrifter.

Beslut och överklagande

Beslut i skolskjutsärenden

Kommunstyrelsen har delegerat till förvaltningschef eller rektor att besluta om skolskjuts inom dessa riktlinjer.

Överklagande av beslut om skolskjuts

Kommunens beslut om avslag om ansökan av skolskjuts kan överklagas som förvaltningsbesvär. Förvaltningsbesvär innebär att såväl beslutets laglighet som dess lämplighet prövas. Förvaltningsdomstolen har därmed rätt att upphäva och ändra beslut fattat av kommunen. Härjedalens kommun lyder under Förvaltningsrätten i Härnösand.

Den som berörs av beslutet har rätt att överklaga. Överklagandet ska lämnas skriftligt inom tre veckor efter att den sökande har tagit del av kommunens beslut. Överklagandet skickas först till kommunen som då gör en omprövning av beslutet. Om kommunen står fast vid sitt beslut skickar kommunen ärendet vidare till förvaltningsdomstolen i Härnösand.

7. RIKTLINJER FÖR ELEVER I GYMNASIESKOLAN

För elever i gymnasieskolan ansvarar kommunen enligt *Lag om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (1991:1110)* för elevens kostnader för dagliga resor mellan folkbokföringsadressen och skolan. Lagen anger att eleven ska studera på heltid och ha rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen. Ansvaret gäller för sådana resor där färdvägen är minst sex kilometer. Det är endast avståndet mellan folkbokföringsadressen och skolan som avgör om eleven är berättigad till ersättning. Ersättning utgår som längst till och med vårterminen det år den studerande fyller 20 år.

Härjedalens kommun tillhandahåller inte någon särskild skjuts för elever i gymnasieskolan utan ger endast reseersättning i form av busskort (ungdomskortet) eller kontantbidrag. Det finns dock inget hinder att gymnasieelever istället för busskort eller kontantbidrag i mån av plats åker med befintlig skolskjuts där avståndsgränsen (6 km) är uppfylld.

Ungdomskort

Ungdomskortet är ett busskort som ger alla ungdomar mellan 6-19 år som är folkbokförda i Härjedalens kommun möjlighet att åka med Länstrafiken i Jämtlands län. Detta kort ska användas av de elever som åker med buss till och från skolan.

Ungdomskortet är personligt och gäller för obegränsat antal resor med buss i Jämtlands län inklusive Östersunds stadstrafik och skidbussar Snöpendeln (ej giltigt på nattbussar och tåg).

Kontantbidrag

Om avståndet från bostaden där eleven är folkbokförd och till närmaste hållplats för allmänna kommunikationer är längre än sex kilometer, kan ersättning i form av kontantbidrag beviljas för resa mellan bostaden och hållplatsen.

Om tillgången till allmänna kommunikationer till skolan saknas och avstånden mellan bostaden där eleven är folkbokförd och skolan är mer än sex kilometer, kan ersättning i form av kontantbidrag beviljas.

Kontantbidraget ska motsvara Skatteverkets normer för ersättning för tjänsteresor med egen bil (år 2015 är beloppet 1,85 kr per km). Kommunen är inte skyldig att ge högre ersättning än 1/30 av prisbasbeloppet för varje hel kalendermånad som eleven har kostnader för resor mellan bostad och skola.

Ersättning mellan inackorderingsbostad och skola

Elev som beviljats inackorderingsbidrag har inte rätt till reseersättning eller busskort enligt denna lag.

Dock så har Härjedalens kommun beslutat att elever som studerar vid Härjedalens gymnasium med rätt till inackorderingsbidrag även har rätt till busskort (gäller elever folkbokförda i kommunen).

Elev i gymnasiesärskola

Elever i gymnasiesärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts inom hemkommunen från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. För elever som går i en annan kommuns gymnasiesärskola ska hemkommunen anordna skolskjuts i de fall det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter.

En elev som med stöd av bestämmelserna om förstahandsmottagning och riksrekryterande utbildning i 19 kap. 35–37 §§ skollagen går i en kommunal gymnasiesärskola i en annan kommun än sin hemkommun och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen, har under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs (den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas och kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun).

Elever i gymnasiesärskola med enskild huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts inom hemkommunen från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas men kommunen är dock inte skyldig att anordna skolskjuts om organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.